

nároku opřeného o skutečnosti, jež jediné dle zák. o obch. poměnicích dlužno posuzovati.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolací stížnosti o důvodní rozhodnutí své takto:

Činili § 1. vlád. nař. ze dne 24. dubna 1919 č. 223. sb. z. a n. výpověď pracovní smlouvy, dle které zaměstnavatel poskytuje zaměstnanci na místo mzdy nebo její části bezplatný byt, závislou na svolení příslušného okresního soudu a uvádí-li, třeba jen příkladmo, jakožto zaměstnanec, jejich nařízení se týká, domovníky, vrátně, topiče, kočí — tož vysvítá zřejmě již ze znění dotyčného ustanovení, že jeho ochrany účastní jsou jen zaměstnanci nižšího druhu, poněvadž jen smlouva s těmito uzavřená má povahu smlouvy pracovní a jen tyto běrou mzdu za své práce, nikoli však zaměstnanci druhu vyššího, jsoucí k zaměstnavateli v poměru služebním a požívající služného za konané služby. Správnost tohoto výkladu vyplývá však i z patrného úmyslu zákonodávce, chránění hlavně zaměstnanec hospodářsky slabé, jimž za nynější bytové nouze působí největší obtíže, najíti přístřeší, pozbyli-li nároku na dosa- vadní bezplatný byt. Poukaz stěžovatelův na § 1151 a) obč. zák., v němž prý úplata za konané služby nazývá se zcela všeobecně mzdou, jest nemístný, ježto § 1151 a) obč. zák. v novém znění (§ 150 III. nov.) o mzdě již vůbec nemluví. Protože pak předpisy výše naznačeného nař. jsou rázu výjimečného, nelze jich ani obdobně užíti na zaměstnanec vyššího druhu. Konečně nutno připomenouti, že i kdyby ono nař. se vztaho- valo na žalovaného, nebylo by lze tvrditi, že pro podanou žá- lobu jest vyloučen pořad práva, když žalobce se nedomáhá zrušení služebního poměru vůči žalovanému, výpověď tedy není předmětem sporu, nýbrž pouze jeho předpokladem. Následkem toho mohla by i v případě naznačeném žaloba býti pouze zamítnuta z důvodu věcného, totiž proto, že se opírá o výpověď bezúčinnou a tudíž nemá podkladu právního. Z toho vyplývá, že dovolací rekurs jest bezdůvodný, pročez nebylo mu vyhověno.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 30. prosince 1919 č. R I 504/19-1. R. z. s. Dr. J. Říha

Lidové soudy cenové nejsou příslušny k roz- hodování o nároku určeném vyrovnáním, byť předmětem jeho byl závazek vrátiti přeplatek kupní ceny za spotřebné předměty prodané do 28. října 1918 za přílišnou cenu.

Příspěvek k výkladu § 1. zák. ze dne 28. května 1919 č. 299 sb. z. a n.

Podle tvrzení žalobních koupil žalobce koncem září nebo počátkem října 1918 od žalovaného 4 q pšenice a zaplatil za ně 1600 K. Dne 31. května 1919 vyzval právní zástupce žalobcův žalovaného, aby vrátil přeplatek za pšenici přijatý, načež dne 3. června 1919 došlo v advokátní kanceláři zástupce žalobceva mezi stranami k vyrovnání, podle něhož žalovaný zavázal se zaplatiti žalobci do 20. července 1919 částku 1240 K, o kterou převyšovala kupní cena za pšenici zaplacená platnou cenu maximální a nahraditi žalobci vzešlé útraty 25 K.

Žalovaný nedostál svému závazku a žalobce podal naň žá- lobu na zaplacení 1265 K u zemského soudu v Praze, jenž postoupil ji lidovému soudu cenovému v N.

Stížnosti do usnesení toho podané vrchní zemský soud v Praze vyhověl, zrušil je a uložil zemskému soudu v Praze, aby jako soud k rozhodování o podané žalobě příslušný ji vy- řídil, a dále o ní jednal. Rozhodnutí své odůvodnil takto:

Podle § 1. zák. ze dne 28. května 1919 č. 299 sb. z. a n. přísluší rozhodovati spory o zaplacení náhrady za to, že někdo za války až do 28. října 1918 zaplatil hotově nebo směnou za předměty potřeby cenu přílišnou, pokud vymáhaná náhrada ne- převyšuje 10.000 K, výlučně lidovým soudům cenovým zá- konem tím zavedeným.

Zemský soud v Praze přihlížejce patrně k tomuto zákon- němu ustanovení a řídě se předpisem v druhé větě téhož § 1. cit. zák. obsaženým, postoupil žalobu u něho dne 16. září 1919 podanou k příslušnému vyřízení lidovému soudu cenovému v N. Opatření to podle náhledu soudu rekursního neodpovídá zákonu. Jak z údajů žalobních vyplývá, opírá žalobce svůj nárok o vyrovnání v žalobě uvedené a v důsledku toho činí také návrh žalobní, aby žalovaný uznán byl povinným zaplatiti jménem přeplatku mimosoudním narovnáním stanovenou částku s útratami 1265 K. Žalobu tuto nelze nikterak počítati k takovým, jaké označuje § 1. cit. zák., neboť ve sporu tomto

nejde o určení, pokud se týče přisouzení náhrady z důvodu nedovoleného předražování, nýbrž o zaplacení pohledávky, která i co do vzniku i co do výše byla již žalovaným uznána a jejíž zaplacení v určité době bylo již přislíbeno, tedy o po- hledávku, která jest svou právní povahou vzhledem k ustano- vení § 1380 obč. zák. od původního sporného nároku žalobceva na náhradu škody z důvodu přeplacení zcela odlišnou a roz- dílnou. Následek toho jest, že chybí zde skutkové okolnosti pro příslušnost lidových soudů cenových v cit. zák. č. 299. sb. z. a n. předpokládané a že nastává tu příslušnost soudu řádného ve smyslu §§ 65 a 67 i. n. Stížnost jest odůvodněná, bylo jí tedy vyhověti, usnesení nařikání zrušiti a zemskému soudu ulo- žiti, aby o dotyčné žalobě sám rozhodl.

Dovolacím rekursu nejvyšší soud nevyhověl z těchto dů- vodů:

Stanovisko, jež zaujal soud rekursní vyhovuje veskrze zákonu a opírá se o vhodně odůvodnění, jež dovolacímu stěžo- vateli nepodařilo se vyvrátiti. Stačí proto, podotkne-li se na vývodu dovolacího rekursu toto:

Narovnání jest výronem srovnalé vůle soukromníků, jimž práva dosud sporná nebo pochybná činí se nadále nespornými a nepochybnými (§ 1380 obč. zák.). Kotvic ve srovnalé vůli účastníků, jest narovnání smlouvou a to upravení vztah jednot- livoce k jednotlivci, smlouvou soukromoprávní. Domáhati se ná- roku ze soukromoprávních smluv nutno pořadem práva t. j. na soudech, jimž přikázáno jest rozhodovati o občanských právních nárocích. To platí i tehda, když by snad právo, smí- rem upravené, bylo takovým, že by spor o ně řádným soudům nepřislúšel. Výjimky, kde zákon, hledě k předmětu, smíru ne- dopouští, uvedeny jsou v §§ 1382. až 1384. obč. zák. Ostatně otázka, zda smír, hledě k povaze práva, byl platným čili nic a zda-li tedy a jaké nároky lze ze smíru vyzovovati, do- týká se věcné oprávněnosti nároku, o níž nelze rozhodovati y tomto období rozepře. Pod toto hledisko spadají otázky, nad- hozené v dovolacím rekursu, totiž, zda žalovaný byl k smíru donucen, kolik vlastně obilí žalobci prodal, zda nárok smírem upravený dotčen byl a v jaké míře zákonem o lidových sou- dech cenových a jaký jest poměr narovnaním uznaného nároku k ustanovení § 20. cis. nař. ze dne 24. března 1917 č. 131 ř. z. Pro otázku, zda spor, o nějž tu jde, patří před řádný soud, rozhodným jest pouze, že zákon o lidových soudech cenových nepřikazuje těmto soudům též spory ze smíru před působností zákona (16. června 1919) učiněných a že bez takového vý- slovného předpisu spory ty těmto soudům nepatří.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 16. pro- since 1919 č. j. RI 484/19—1. R. z. s. Dr. J. Říha.

Ručení obce za úraz povstalý na chodníku obecního sadu. Nepřípustnost pořadu práva?

Proti žalobě Aově podané na obec Kr. V. o náhradu škody vzešlé z úrazu utřpené pádem na kluzkém chodníku vedoucím kol obecních sadů, vznesla žalovaná obec námitku nepřípust- nosti pořadu práva, již první stolice vyhověla a žalobu od- mítla.

Vrchní zemský soud jako soud rekursní změnil usnesení to a námitku nepřípustnosti pořadu práva zavrhl z těchto důvodů:

Usnesení v odpor vzaté vychází z náhledu, že dle předpisu § 28. č. 3. obec. zřiz. jest veřejnoprávní povinností obce, dohlí- žeti na řádné čistění a udržování chodníku i uličního pozemku v dobrém stavu, že tedy nárok žalobcův spočívá na veřejno- právním důvodu zanedbání povinnosti obce, v obor místní po- licie náležející a že rozhodovati o důvodu nároku přísluší ve smyslu § 37. obec. zřiz. politickému úřadu.

Z přednesení žalobce vychází však na jevo, že se pro svůj nárok nedovolává veřejnoprávního důvodu, třebaže pouka- zuje k § 28. č. 3. obec. zřiz. Žalobce nedomáhá se náhrady na obci pouze proto, že zanedbala dohled na chodník úraz přivo- dívní, nýbrž hlavně i proto, že nešetřila povinností upravitelů a udržovati chodník tak, aby chůze po něm byla bezpečná a chodci nepřišli ku škodě. Povinnost ta náleží obci, která jest vlastníci veřejného statku, tudíž i chodníku podél obecního sadu na náměstí, právě tak jako každému jinému majiteli soukro- mého domu neb pozemku. Žalobce opírá tedy svůj nárok o důvod soukromoprávní, o němž rozhodovati přísluší řádným soudům. (Plen. rozh. z 1. června 1915 č. jud. 229 posl. odst.) Bylo proto rekursu vyhověti.

Nejvyšší soud v rozhodnutí ze dne 10. září 1919 RI 355/19 dovolacímu rekursu nevyhověl s poukazem na

správné odůvodnění usnesení v odpor vzatého, ku kterému se pouze přičinuje:

I místní obec jest již na základě všeobecných pravidel právních, jako každý jiný majitel, povinna svůj majetek tak opatřit, aby nepřišla osoba třetí k úrazu. To platí i pak, když její k veřejnému používání odevzdala. Zanedbání této povinné péče, kteréž, jak se přiznává, možno i posuzovati s hlediska veřejnoprávního, nevylučuje však již nutně současně užití důvodu soukromoprávního (§§ 364, 1294 a násled., jakož i 1338 ob. z. obč.), takže právem námitka nepřipustnosti pořadu práva byla zamítnuta. Nevadí tomu, že žalobce, posuzuje věc právně; dovolával se v prvé řadě ustanovení § 28. obecního zřízení pro Čechy, poněvadž jest věcí soudu, aby skutkové údaje samostatně a nepřihlížeje ku právním názorům stran v návrzích těchto obsaženým podřídil příslušným zákoným předpisům, což se zde také soudem rekursním správně stalo.

Dovolacímu rekursu nebylo tudíž lze vyhověti

Ve věcech soukromoprávních podroben jest i cizí stát tuzemské soudní pravomoci. — Šofér náležející ke služebnímu personálu cizího vyslanectví může býti rovněž žalován u tuzemského soudu.

Žalobu podanou na italský stát a šoféra italského vyslanectví v Praze o náhradu škody způsobenou žalobci při jízdě automobilem odmítl zemský soud v Praze pro nepřipustnost pořadu práva vycházející z názoru, že stát italský jako suverenní podle práva mezinárodního není podroben pravomoci tuzemských soudů, pokud nejde o spory vyloučené v §§ 81. až 83. j. n. Vyvcozoval to z ustanovení čl. III. a IX. uv. zák. k jur. normě a z § 85. j. n. a poukazyval k tomu, že nemůže-li býti žalován u zdejšího soudu diplomatické zástupce cizího suverenního státu, tím méně lze tak učiniti ohledně tohoto státu samého.

Pokud se týče šoféra, požívá oný tento jako osoba náležející ke služebnímu personálu vyslaneckému právo exterritoriality, pročež mohl by býti žalován u soudu tuzemského jen, kdyby se pravomocí zdejších soudů buď dobrovolně podrobil nebo kdyby šlo o některý ze sporů v §§ 81. až 83. j. n. naznačených.

Usnesení toto vrchní zemský soud jako soud rekursní zrušil, umožniv soudní procesnímu, aby nehlédě k odmítacímu důvodu u žalobce na zákonu jednal, z těchto důvodů:

Žalobce onírá nárok žalobní, jež uplatňuje proti italskému státu a jeho šoféru, o zákon o ručení za škody způsobené při provozování jízd silostrojů ze dne 9. srpna 1908 č. 162 ř. z. tedy o titul soukromoprávní. Nejde tedy o nárok, který by byl vznikl z výkonu státní moci. Jen v tomto případě by nebyl podroben cizozemský stát tuzemské soudnictví. Ve věcech soukromoprávních podroben jest i cizí stát jako soukromoprávně rovný tuzemské soudní pravomoci i soudní příslušnosti, je-li tu, jak žalobce tvrdí, tuzemská soudní příslušnost podle jur. nor. pokud se týče podle zák. ze dne 9. srpna 1908 č. 162 ř. z. Výslovného zákonného ustanovení, podle kterého by žaloby proti cizozemskému státu neodléhaly tuzemské soudní moci, není a nelze to ani dovozovati z čl. III. a IX. uv. zák. k jur. n. Ustanovení to vyslovuje zásadu, že nelze tuzemské pravomoci státními smlouvami a mezinárodními záhodami rozšiřovati a mluví-li se tedy v odst. 1. čl. IX. o mezinárodních zásadách, možno tím rozuměti jen zásady takové, jímž se rozšiřuje tuzemské soudní moc.

Dle čl. III. cit. zák. nejsou podrobeny tuzemské pravomoci jen osoby, jimž přísluší exterritorialita, nikož však cizozemský stát sám ani spolužalovaný šofér. — Ohledně osob náležejících ke služebnímu personálu cizích vyslanectev bylo kongresním aktem vídeňským z r. 1815 příl. XVII. čl. 1. a dvor. dekret. ze dne 2. září 1820 č. 375 odst. 2. sb. z. s. ustanoveno, že osoby tyto mohou býti žalovány před tuzemskými řádnými soudy ve všech sporných věcech, pro které vůbec lze žalovati nepřítomného cizozemce. Nelze tedy bezesoušně žalobu ohledně spolužalovaného pro nepřipustnost pořadu práva odmítnouti.

Usnesení vrchního zemského soudu v Praze ze dne 16. února 1920 č. R III. 15/20-5*)

*) V usnesení tomto nebyla vyhrazena jeho právní moc, pročež stalo se podle § 519. č. 3 ř. s. pravoplatným. — Podotknouti dlužno, že podle cit. v něm přílohy k vid. kongres. aktu požívají exterritoriality sice jen vyslanci, vyslančí.

Nuceného vyklizení a odevzdání místností zabraných obcí (společným bytovým úřadem) podle § 11. zák. ze dne 30. října 1919 č. 592 sb. z. a n. dlužno se domáhati exekucí návrhem ve smyslu §u 349. ex. ř. a nikoliv podle § 353. nebo 354. ex. ř.

Rozhodnutím obecního úřadu v C. jež bylo potvrzeno rozhodnutím okresní správy politické v H., byly, podle § 11. zák. ze dne 30. října 1919 č. 592 sb. z. a n. zabrány dvě obytné místnosti v domě M. G. a tato byla vybidnuta, aby je do 8 dnů vyprázdnila a dala obecnímu úřadu k dispozici.

Když tak neučinila, navrhla obec C. u příslušného okresního soudu, aby bylo na M. G. vynuceno odevzdání zabraného bytu a za tím účelem jí uloženo dáti jej obci do 8 dnů k dispozici, jinak že by jí k návrhu vymáhající obec uložena byla pokuta nebo vazba.

První soud návrhu tomu vyhověl. Soud rekursní jej zamítl. Nejvyšší soud dovolacímu rekursu nevyhověl z těchto důvodů:

Rozhodnutí vydaná ve smyslu §u 11. zákona ze dne 30. října 1919 č. 592 sb. z. a n. jsou podle § 31. téhož zák. vykonatelná soudní exekucí (§ 1. č. 12 ex. ř.), čímž jest zároveň vysloveno, že povolení a výkon exekuce se řídí předpisy řádu exekučního. Dle obsahu exekučního titulu jde v podstatě o postavení a vyklizení částí věci nemovité. Jakým způsobem má v takovémto případě exekuce býti vedena, stanoví § 319. ex. ř.; nelze tedy v přítomném případě postupovati dle § 354. ex. ř., který stejně jako § 353. ex. ř. podle nadpisu oběma těmito článkům společného, platí pro vymození činných, t. j. činných, ohledně nichž nejsou dány v předchozích §§ 346. až 352. ex. ř. předpisy zvláštní. Podle § 349. ex. ř. má něk exekuce býti provedena tak, že výkonný orgán odstraní osoby a movité věci, je-li toho k účelu tomu třeba, a uvede vymáhajícího věřitele v držbu odevzdávaného předmětu. Tím nabude vymáhající věřitel veškerých práv držitelových, tedy zejména práva nakládati volně s věcí odevzdanou v mezích zákonem mu vykázaných, jakož i práva propuštěného mu v § 330. obč. zák. — Jsou-li zabrané místnosti, jak stěžovatelka tvrdí prázdny, omezi se ovšem výkon exekuce na to, že bude vymáhající strana uvedena v držbu odevzdávaných předmětů. Poukazem na § 339. obč. zák. využívá se též námitky stěžovatelčiny, že by mohla majitelka zabraných místností po odevzdání klíčů výkonným orgánem dáti zříditi nový zámek, byt uzemknouti a takto znemožniti dšnosoci s bytem, no případě nechati se nastěhovati do zabraných místností jiného nájemníka, jež by se pak vzepřel, aby někdo jiný do bytu se nastěhoval.

Z toho, co uvedeno, vysvítá, že vymáhající věřitelka podává návrh na povolení exekuce podle § 354. ex. ř. totiž pohružkou pokuty, po případě vazbou, ochybně, následkem čehož soud rekursní právem zamítl tento návrh změniv usnesení soudu první stolice.

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 9. března 1920 č. R I 136/20-1.

Stížnost proti soudnímu příkazu o výpovědi vydanému, k níž dáno bylo svolení, jest vyloučen. Připustny jsou námitky, ale jen potud, pokud netýkají se otázky, která byla již probrána a pravoplatně rozřešena v nesporném řízení provedeném podle § 3. mín. nař. ze dne 9. února 1919 č. 62 sb. z. a n.

Pronařimatelka odvolavši se na soudní svolení jí udělené usnesením ze dne 4. února t. r. vyvolavěla podáním ze dne 13. února nájemcům byt a navrhuje, aby jim bylo přikázáno, aby

legáti a nunciové, podle mezinárodního obyčeje však také manželky jich, rodina a personál jejich, k němuž se čítati by bylo ovšem j šoféra. — Prakticky obtížnou bude otázka, komu doručiti žalobu za žalovaný cizí stát. Není, tuším, třeba šířiti slovo o tom, že nemůže se tak státi platně do rukou dotčeného diplomatického zástupce, jak v žalobě bylo navrženo, ježto tento zastupuje svůj stát pouze v oboru styků mezinárodních, nelze ho však pokládati za oprávněného zástupce státu ku hájení jeho práv ve věcech soukromoprávních. Nezbude než vyšetřiti, kdo k úkonům takovým v tom kterém konkurentním případě podle dotčených cizích zákonů jest povolán a tomu pak diplomatickou cestou žalobu doručiti.